

VYZNÁŠ SE V RODINĚ? STR. 8

Jak se říká jednotlivým členům rodiny? Kým je dítě ve vztahu k rodičům, prarodičům, sourozencům... Ví, že teta je zároveň sestra maminky a dědeček je tatínkův otec?

CO TI VONÍ A NEVONÍ? STR. 10

Které vůně jsou dítěti příjemné, co naopak nemá rádo, co je mu vyloženě nepříjemné... Nezůstávejte jen u zobrazených věcí. Přemýšlejte, jak to voní v pekařství, drogerii či v papírnictví, nebo třeba u babičky, v metru, zoologické zahradě.

CO TI CHUTNÁ A NECHUTNÁ? STR. 12

Jaká jsou oblíbená jídla dítěte, co mu naopak příliš nechutná? Co nejí sourozenci? Zná dítě někoho, komu chutná to, co jemu ne? Co nechtěla jíst maminka, když byla malá?

ČÍM BUDEŠ, AŽ VYROSTEŠ? STR. 14

Jaká existují povolání, co je náplní práce, s jakými nástroji či pomůckami lidé pracují? Zná dítě někoho, kdo tyto profese vykonává? Čím by chtělo být, až vyroste? Čím by být nechtělo? Ví, jaké je zaměstnání rodičů a co je náplní jejich práce?

ČÍM JE MUŽ A ČÍM ŽENA? STR. 16

Dítě si uvědomí, že existuje označení profese (a nejen profese) jak v mužské, tak i v ženské variantě – přechylování. Shodnete se na povolání, které zřejmě bude dělat líp žena než muž a naopak? Dokáže dítě odůvodnit svůj názor? Najdete pojmenování, která nejdou přechýlit (např. vousáč)?

JAK SE OBLEČEŠ? STR. 18

Dokáže dítě pojmenovat jednotlivé součásti oblečení? Co nosí děvčata a co kluci? Jak se oblékáme při různých příležitostech? Co dítě nosí nejraději? Co mu nejvíc sluší? V čem se cítí nej pohodlněji? Co by si na sebe naopak nikdy nevzalo?

JAKÉ BUDE POČASÍ? STR. 20

Jak přesně vypadá rosa, mlha, polojasno? Co jsou to kroupy, bouřka a co se děje při vichřici? Jak vypadají jevy, které na obrázku chybí – jinovatka, tornádo, když je sychravo nebo dusno? Jak se při tomto počasí oblékáme?

CO TĚ PRVNÍ NAPADNE? STR. 22

Zahrajte si první verbální hru. Střídejte se s dítětem ve volných asociacích. Každý reaguje na poslední spoluhráčovo slovo. Nechte svoje myšlenky volně plynout.

CO JEZDÍ, LÉTÁ, PLUJE? STR. 24

Zná dítě dopravní prostředky, které jezdí po zemi, vznášejí se ve vzduchu nebo se plaví po vodě? Čím už jelo, letělo? Co samo řídilo? Je zde něco, čeho se obává? Co mu na obrázku chybí?

CO K ČEMU PATŘÍ? STR. 26

Dokáže dítě vhodně spojit dvojice? Společně vymýšlejte další příklady. Co by mohlo patřit k ořezávátku, golfové holi, sprše, fotbalovému míči, žehlicímu prknu, luku, smyčci, brčku...

KDO KDE BYDLÍ? STR. 28

Zná dítě příbytky lidí, pohádkových postav a zvířat? Společně vymýšlejte další varianty. Kdo bydlí v iglů, v rybníce, v pekle, v budce, ve stáji či kurníku? Kde bydlí např. princezna, Rumcajs, Křemílek a Vochomůrka, prase, žába, námořník, horolezec nebo turista? Kde by dítě bydlelo nejraději?

ZNÁŠ ZVÍŘECÍ RODINY? STR. 30

Dokáže dítě pojmenovat samce, samici a mládě různých druhů zvířat? S kým tvoří rodinu zajíc, divoké prase, jelen, srnec, liška, vlk, lev, tygr, hroch nebo osel? Vysvětlete mu, že samice je vlastně maminka od příslušného zvířete. Stejně tak je samec tatínek a mládě je jejich dítě.

CO DOPLNÍŠ? STR. 32

Co je ještě možné doplnit do jednotlivých skupin?

Dítě používá nadřazená a podřazená, respektive souřadná slova.

Na základě předchozích úkolů může dál vyjmenovat, co patří do oblečení, dopravních prostředků nebo obuvi. Vymýšlejte další varianty. Dokáže dítě uvést příklady hmyzu, ryb, nádobí, kuchyňského, sportovního či zahradnického náčiní? Vyjmenuje různé stavby, města, řeky, hory, dívčí jména, televizní pořady nebo dokonce záporné či kladné vlastnosti?

CO SEM NEPATŘÍ? STR. 34

Na základě schopnosti rozlišovat slova nadřazená a podřazená přemýšlejte s dítětem o jemnějších nuancích třídění. Rozvíjejte jeho logické uvažování a argumentaci. Společně vymýšlejte další logické řady, ať už s chybou, či bez ní.

NA CO MYSLÍŠ? STR. 36

Při druhé verbální hře by mělo dítě prakticky využívat schopnost systematického třídění. Otázky by nemělo pokládat nahodile, chaoticky. Mělo by využívat logických souvislostí. Hra současně rozvíjí sluchovou paměť a pozornost.

POZNÁŠ TVARY? STR. 38

Dítě by mělo rozeznat a pojmenovat základní tvary. Zvládá tuto dovednost aplikovat na věci v prostředí, ve kterém se právě nachází? Rozhlédněte se a objevujte základní tvary na předmětech kolem vás.

NAJDEŠ ROZDÍLY? STR. 40

Hledejte 20 rozdílů. Co to znamená, když se věci liší? Chápe dítě význam tohoto slova? Čím se mohou věci lišit? Předložte dítěti dvojici věcí a hledejte odlišnosti – dva různé hrnečky, polštáře, boty, knihy, kameny... A čím se liší máma a táta? Při práci s obrázkem dítě rozvíjí zrakové rozlišování a pozornost.

JAK SE CÍTÍŠ? STR. 42

Je dítě schopné vnímat pocity druhých? Přiřadí jednotlivé situace ke správnému výrazu tváře? Umí je pojmenovat? Kdy se cítilo smutně a kdy vesele? Zná někoho, kdo se často vzteká? S kým je vždycky legrace? Čeho se bojí a co je mu odporné? Přemýšlejte o dalších pocitech. Jak se chová závistivý, pyšný nebo zamilovaný člověk?

SE NEBO SI? STR. 44

Dokáže dítě přirozeně používat zvrtná slovesa? Vnímá drobné rozdíly ve významu slov a dokáže správně popsat, co se děje na obrázku? Nabízejte dítěti další dvojice slov. Např. píšu – píšu si, obouváš – obouváš si, půjčí – půjčí si, brání – brání se, přikryl – přikryl se, vyfotila – vyfotila se, koupili – koupili si. Dokáže ke slovům vymyslet vhodné situace?

CO BYLO, JE A BUDE? STR. 46

Co se stalo, děje se, bude se dít? Používá dítě správné slovesné časy vzhledem k situaci, o které hovoří? Vyprávějte si o tom, co jste zažili. Komentujte to, co právě děláte. Naplánujte, co budete dělat. Vymýšlejte další situace. Používejte i záporná slovesa – neplavala jsem, neplaveš, nebudou plavat...

MLUVÍŠ SPRÁVNĚ ČESKY? STR. 48

Ověřte si, jestli dítě dobře vnímá a rozlišuje rody podstatných jmen. Přiřadí ke slovu správný přívlastek? Tvoří spontánně správné tvary přívlastků k dalším slovům. Vymýšlejte další varianty úkolu. Ukažte na jakoukoli věc ve vašem okolí. Ptejte se – co to je a jaké to je. Všimněte si také rozdílů v hovorové a spisovné češtině. Ušatý, nebo ušatí kluci? Přetržený, nebo přetržené korále?

JAK SE MĚNÍ SLOVA? STR. 50

Používá dítě při spontánním projevu správné tvary podstatných jmen? Daří se mu to, i když se změní číslo jednotné na množné? Bude-li tento úkol pro dítě obtížný, pomozte mu vhodnými větami. V ohradě se nejdřív pásł jeden kůň, pak tam byli dva koně a nakonec se tam prohánělo pět koní.

POUŽÍVÁŠ VŠECHNY SMYSLY? STR. 52

Cílem třetí verbální hry je, aby se dítě naučilo vnímat svět a události v životě všemi smysly a dokázalo tyto jevy výstižně popsat. Co dítě vidělo, slyšelo, ochutnalo, cítilo a jaký mělo hmatový zážitek např. na dovolené u moře, o prázdninách u babičky, ve školce? Zkuste se společně zamyslet, jaké to asi bude v zimě na horách nebo v létě u vody.

KAM A KDE? STR. 54

Používá dítě po předložce správný tvar slova? Vyslovuje jednohláskové neslabičné předložky (k, s, z, v)? Při plnění úkolu pokládejte dítěti obě otázky – kam i kde – předložkové vazby se pak mění. Vymýšlejte další varianty úkolu. Schovávejte např. míček v obývacím pokoji, víčko v kuchyňské lince.

LEVÁ, NEBO PRAVÁ? STR. 56

Orientuje se dítě v prostoru? Ví, kde je levá a pravá strana, kde je nahoře, kde dole a kde je uprostřed? Co je v řadě před a za, případně hned za věcí? Co je v řadě druhé zleva? Co je vedle, pod a nad?

PŘEČTEŠ OBRÁZKOVÉ VĚTY? STR. 58

Vysvětlete dítěti, že věty se skládají ze slov a že větou sdělujeme nějakou informaci. Podaří se dítěti za pomoci obrázků pospojovat slova do vět a porozumět obsahu sdělení? Zvládne to, i když je pořádek slov na protější straně přeházený?

UMÍŠ SE ZEPTAT? STR. 60

Zahrajte si na novináře. Vybídněte dítě, aby vám kladlo různé otázky. Odpovídejte mu s fantazií, vymýšlejte nečekané odpovědi, aby mělo důvod vyptávat se dál. Je-li úkol pro dítě obtížný, pomozte mu různými tázacími zájmeny – nabídněte začátky otázek.

CO BY KDYBY? STR. 62

Vymýšlejte různá řešení neobvyklých situací. Vymyslete další varianty úkolu. Dokáže dítě správně a vhodně použít podmínkové věty? Používá v podmiňovacím způsobu úplná slovesa?

JAK SE TO STALO? STR. 64

Každé vyprávění či krátké sdělení by mělo mít logickou, časovou či dějovou posloupnost. Dodržuje dítě toto pravidlo? Je schopné určit, co se stalo nejdřív a co potom? Ved'te ho k vyjadřování rozvitými větami, vyžadujte odůvodnění, proč je tomu právě tak.

JAK TO BYLO DÁL? STR. 66

Na jednotlivých obrázcích má dítě odhalit chybějící detaily, na základě kterých zjistí, jak série obrázků vznikala. Dokáže plynule popsat, co vidí na jednotlivých kartičkách a jaké detaily ilustrátor postupně přikreslil? Dokáže seřadit kartičky na sousední stránce podle logického sledu událostí a vyprávět podle nich?

PŘIDÁŠ DALŠÍ VĚTU? STR. 68

Logickou, dějovou a časovou souslednost si dítě procvičí i při poslední verbální hře. Účastníci hry se střídají po jednotlivých větách, které na sebe navazují. Dokáže dítě vhodně pokračovat v jednoduchém příběhu? Je schopné udržet myšlenku, rozvíjet zápletku, vést příběh k závěrečnému vyústění?

VYTLESKÁŠ SLOVO? STR. 70

Zvládne dítě správně vytleskat slovo a určit počet slabik?
Dokáže sluchem rozlišit, která slabika je na začátku a která na konci slova? Pak by mělo zvládnout slovní kopanou.
Která z barevných cest prozrazuje správné řešení?

CO JE NA ZAČÁTKU? STR. 72

Slyší dítě správně hlásky na začátku a konci slova?
Pak by si mělo poradit s další slovní kopanou. Která z barevných cest prozrazuje správné řešení? Vyzkoušejte i obtížnější variantu úkolu.
Slyší dítě hlásku uvnitř slova? Je hláska F ve slově telefon?
Te-le-fon – rozdělte slovo na slabiky, za každou slabiku nakreslete tečku nebo třeba položte na stůl kostičku. Vyslovujte a zároveň ukazujte na příslušné slabiky. Ve které slabice slyší dítě F?

SLYŠÍŠ DOBŘE? STR. 74

Vnímá dítě drobné zvukové odlišnosti ve slovech? Vyslovujte zřetelně vždy jedno slovo z dvojice. Ukáže dítě na správný obrázek?
Zopakuje slovo správně?

UMÍŠ RÝMOVAT? STR. 76

I schopnost doplnit rým je podmíněna kvalitním sluchovým vnímáním.
Výrazně artikulujte společnou část rýmujících se slov. Vymyslí dítě další dvojice? Objeví rýmy ve známé básničce?

DOKONČÍŠ BÁSNIČKU? STR. 78

V závěrečném úkolu by mělo dítě využít dovednost tvořit rýmy a zároveň si připomenout, jaké aktivity v knize plnilo. Dokáže doplnit chybějící rýmy? Zvládnete společně vymyslet vlastní básničku?
Nabídněte dítěti první verš a nechte se překvapit.

